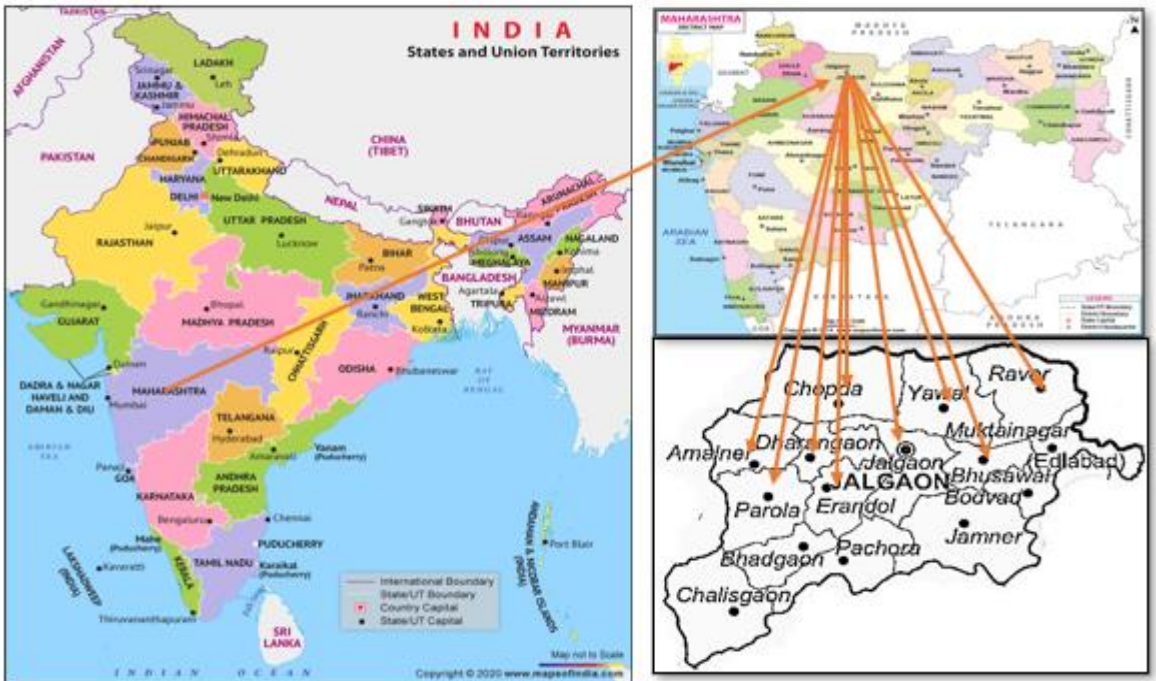

जळगांव जिल्हयातील 43 वाळू घाटांच्या माहितीचा सारांश

1. प्रस्तावना :-

- ❖ जळगांव जिल्हयातील, रावेर, चोपडा, धरणगांव, एरंडोल, यावल, भुसावळ, पारोळा, जळगांव व अमळनेर तालुक्यातील 43 वाळू घाटांना पर्यावरण अनुमती मिळण्याकामी प्रस्तावित करण्यात आलेले आहेत.
- ❖ महाराष्ट्र शासन पर्यावरण विभाग, पत्र क्र.संकीर्ण -2019/प्र.क्र.09/ता.क्र.3 दि. 03/12/2019 नुसार 5 हेक्टर खालील वाळू गटांच्या क्षेत्रासाठी पर्यावरण अनुमतीसाठी जनसुनावणी घेण्याबाबत सूचित केलेले आहे.
- ❖ जळगांव जिल्हयातील वाळू गटांना पर्यावरण अनुमती प्राप्त करून देण्यासाठी मे.इंटीग्रेटेड प्रिंसीपल सिस्टम अँड सर्व्हिसेस प्रा.लि. हैद्राबाद (तेलंगना) यांना जिल्हाधिकारी जळगांव यांचाकडील आदेश क्र.गौणख/प्र.शा/2019/8/26/2112 दिनांक 23/12/2019 अन्वये नियुक्ती देण्यात आलेली आहे.
- ❖ सदर 43 वाळू गटांचे मायनिंग प्लॅन मान्यतेसाठी मा.उपसंचालक, प्रादेशिक कार्यालय भुविज्ञान खनिकर्म संचालनालय औरंगाबाद यांच्याकडे सादर करण्यात आलेले आहे.
- ❖ सदर वाळू गटांना पर्यावरण अनुमती मिळण्याकामी फॉर्म Form 1/M, EIA, EMP, DSR व मान्यताप्राप्त मायनिंग प्लॅन सहजोडून राज्यस्तरीय पर्यावरण समितीकडे अर्ज सादर करण्यात येणार आहेत.

2. स्थळ दर्शक नकाशा :-

3. वाळु गटांची यादी :-

अ.क्र.	वाळू गट /घाट क्र.	तालुक्याचे नाव	उपविभागीय अधिकारी कार्यालयाचे नाव	गावाचे नांव	नदी/ओढ्याचे नांव	वाळु साठ्याच्या लगतचे गट क्रमांक	वाळु साठ्याची			वाळु साठ्याचे एकुण क्षेत्रफळ (हे आर)	उत्खननासाठी उपलब्ध वाळु साठा (ब्रास)	तहसिलदार / वरिष्ठ भुवैज्ञानिक भुजल विभाग व तलाठी	प्रत्यक्ष वाळु गटाची हातची किंमत
							लांबी (मिटर)	रूंदी (मिटर)	उपतांत्रिक समितीने उत्खननासाठी प्रस्तावित				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	1	रावेर	उपविभागीय अधिकारी, फेजपुर भाग फेजपुर	वडगांव	सुकी	7,14,15,16,17,22,24 व 25	404	25	0.6	1. हे 01 आर	2141	होकारात्मक	8726716
	2	रावेर		आंदलवाडी	सुकी	355 ते 360	402	25	0.7	1. हे 00 आर	2486	होकारात्मक	10132936
	3	रावेर		निंभोरा बु.	सुकी	62 ते 66	400	25	0.6	1. हे 00 आर	2120	होकारात्मक	8641120
	4	रावेर		के-हाळे बु.	भोकर	378 व 372	400	25	0.5	1. हे 00 आर	1767	होकारात्मक	7202292
	5	रावेर		धुरखेडा	तापी	6,12 व 13	405	25	0.6	1. हे 01 आर	2147	होकारात्मक	8751172
	6	रावेर		पातोंडी	भोकर	197,155,154,144 व 141	402	25	0.5	1. हे 01 आर	1776	होकारात्मक	7238976
	7	रावेर		दोधे	तापी	4,5,10,14,15,21 व 24	405	25	0.6	हे. 1.1 आर	2147	होकारात्मक	8751172
	8	रावेर		बलवाडी	सुकी	271,270,269,264,272,275,276,277,278 व 279	400	25	0.6	हे.1.00 आर	2120	होकारात्मक	8641120
2	9	यावल		थारेगव्हाण	तापी	1 व 2	133	18	1	0 हे. 23 हे आर	846	होकारात्मक	3448296
	10	यावल		पिंप्री	तापी	1,2,3,6,7,8,9,10,12,13,16,273,274 व 275	105	35	1	0 हे 37 आर	1299	होकारात्मक	5294724
3	11	चोपडा	उपविभागीय अधिकारी, अमळने	पिंप्री	तापी	46,51 व 52	140	31	0.5	0 हे 43 हे आर	767	होकारात्मक	3126292
	12	चोपडा	घाडवेल	तापी	164 व 165	200	55	0.5	1 हे 1 आर	1943	होकारात्मक	7919668	

	13	चोपडा	र भाग अमळनेर	कोळंबा	गुळ	2,3,7,8 व 20	85	22	0.5	0 हे 19 आर	330	होकारा त्मक	1345080
	14	चोपडा		सुटकार	तापी	23,24,25,28 व 29	78	44	0.5	0 हे. 34 हे आर	606	होकारा त्मक	2470056
4	15	अमळनेर		धावडे	तापी	247 व 260	600	60	0.5	3 हे.6 आर	6360	होकारा त्मक	2592336 0
	16	अमळनेर		रुंधाटी-1	तापी	1 व 243	350	60	0.5	2 हे. 1 आर	3710	होकारा त्मक	1512196 0
	17	अमळनेर		रुंधाटी-2	तापी	21,37 व 38 पैकी	500	60	0.5	3 हे 0 आर	5300	होकारा त्मक	2160280 0
	18	अमळनेर		सावखेडा	तापी	3,5,6,7,8,9 व 10	650	60	0.5	3 हे. 9 आर	6890	होकारा त्मक	2808364 0
	19	अमळनेर		हिगोणे सिम प्र.ज.भा ग -1	तापी	6 व 7	500	70	0.5	3 हे 5 आर	6184	होकारा त्मक	2520598 4
	20	अमळनेर		हिगोणे सिम प्र.ज.भा ग -2	तापी	1,2,86,85 व 87	600	70	0.5	4 हे 2 आर	7420	होकारा त्मक	3024392 0
5	21	धरणगांव		बांभोरी प्र.चा	गिरणा	311,31,305, 299 व 298	480	30	0.5	1 हे 44 हे आर	2544	होकारा त्मक	1036934 4
	22	धरणगांव		आव्हाणी	गिरणा	178,176,175 ,167,166,16 5,163,160 व 162	1000	20	0.5	2 हे. 0 हे आर	3534	होकारा त्मक	1440458 4
	23	धरणगांव	नारणे	गिरणा	6 पैकी	300	72	0.5	2 हे.16 हे आर	3816	होकारा त्मक	1555401 6	
	24	धरणगांव	बाभुळगां व -1	गिरणा	9,11 व 12	360	43	0.5	1 हे 54 आर	2735	होकारा त्मक	1114786 0	
	25	धरणगांव	बाभुळगां व -2	गिरणा	22, 23,24	795	28	0.5	2 हे 22 आर	3933	होकारा त्मक	1603090 8	
6	26	एरंडोल	उपविभा गीय अधिका री एरंडोल भाग एरंडोल	टाकरखे डा	गिरणा	1,2,3 व 4	255	55	0.3	1 हे 40 हे आर	1487	होकारा त्मक	6061012
	27	एरंडोल		टाकरखे डा	गिरणा	111,117 ते 119	280	55	0.3	1 हे 43 हे आर	1633	होकारा त्मक	6656108
	28	एरंडोल		वैजनाथ	गिरणा	105 ते 108	245	55	0.3	1 हे. 35 हे आर	1428	होकारा त्मक	5820528
	29	एरंडोल		उत्राण अ.ह.	गिरणा	9	370	70	0.3	2 हे 59 हे आर	2746	होकारा त्मक	1119269 6
	30	एरंडोल		उत्राण अ.ह.	गिरणा	17	150	70	0.3	1 हे. 05 हे आर	1113	होकारा त्मक	4536588

7	31	पारोळा		बहादपुर	बोरी	236 ते 274, 262 ते 299,301 व 302	225	35	0.5	0 हे.79 आर	1391	होकारा त्मक	5669716
	32	पारोळा		महालपुर	बोरी	19 पैकी 68/1 व 68/2	220	30	0.5	0 हे.66 आर	1166	होकारा त्मक	4752616
	33	पारोळा		उंदीरखेडे भाग-1	बोरी	514,515 व 562	360	25	0.5	0 हे. 9 आर	1590	होकारा त्मक	6480840
	34	पारोळा		उंदीरखेडे भाग-2	बोरी	430 ते 434	250	25	0.5	0 हे. 62 आर	1104	होकारा त्मक	4499904
8	35	भुसावळ		जोगलखे डा	वाघुर	139	335	18	0.5	0 हे. 60 हे आर	1065	होकारा त्मक	4340940
	36	भुसावळ		भानखेडा	तापी	6 व 7	315	18	0.5	0 हे. 56 हे आर	1002	होकारा त्मक	4084152
	37	भुसावळ	उपविभा गीय अधिका री	गोभी	वाघुर	1 व 2	542	10	0.5	0 हे. 54 हे आर	958	होकारा त्मक	3904808
	38	भुसावळ	भुसावळ भाग	सुनसगां व	वाघुर	2,3 व 4	539	10	0.5	0 हे. 53 हे आर	952	होकारा त्मक	3880352
	39	भुसावळ	भुसावळ	बेलव्हाय भाग-1	वाघुर	175	450	12	0.5	0 हे. 54 हे आर	954	होकारा त्मक	3888504
	40	भुसावळ		बेलव्हाय भाग-2	वाघुर	179	258	10	0.5	0 हे. 25 हे आर	456	होकारा त्मक	1858656
	41	भुसावळ		बेलव्हाय भाग-3	वाघुर	211 व 212	232	10	0.5	0 हे. 23 हे आर	410	होकारा त्मक	1671160
9	42	जळगांव	उपविभा गीय अधिका री	भोकर	तापी	476,537,538 व 540	480	95	1	4 हे. 56 आर	16113	होकारा त्मक	6567658 8
	43	जळगांव	जळगांव भाग जळगांव	पळसोद	गिरणा	161,162 व 195 समोरील	150	75	1	1 हे 12 आर	3975	होकारा त्मक	1620210 0
		एकुण									11446 4		4665552 64

4. खाणकामाची पध्दत :-

- ❖ उत्खनन करण्याची पध्दत सदर वाळु गटामधील वाळु ओपन व सैल असल्यामुळे अत्यांत्रिक पध्दतीने मजुरांद्वारे वाळुचे उत्खनन कोरड्या नदीपात्रातुन करण्यात येईल त्यासाठी फावडे. घमले यांचा वापर करण्यात येईल.

- ❖ उत्खननांची साधणे :- फावडे व घमेले.
- ❖ वाहतुकीचे साधणे :- ट्रॅक्टरसह ट्रॉली
- ❖ पुनःसंधार :- वाळुचे उत्खनन झालेल्या ठिकाणी पावसाळ्यात पुरांचा पाण्यामुळे आपोआप नैसर्गिकरित्या वाळुचे संचयण होते. त्यामुळे उत्खननामुळे झालेली खड्डे भरुण जातात. तसेच नदीच्या काठावर व वाहतुकीच्या रस्त्याच्या दुतर्फी वृक्ष लागवड करण्यात येईल.

5. पर्यावरण व्यवस्थापन आराखडा :-

5.1. वायु प्रदुषण नियंत्रण उपाययोजना

- ❖ वाळुची वाहतुक करण्यासाठी वापरत असलेल्या कच्च्या रस्त्यावर पाण्याचे फवारे मारले जातील.
- ❖ वाळु वाहतुक करणाऱ्या ट्रॉलीवर ताडपत्री टाकली जाईल
- ❖ ट्रॉलीतून वाळुची गळती होवु नये म्हणुन ट्रॉलीचे फटी भरले जातील
- ❖ नदीच्या कडेला व जवळच्या मोकळ्या जागी वृक्षरोपन करण्यात येईल.

5.2. ध्वनी प्रदुषण उपाययोजना

- ❖ उत्खनन व वाहतुक फक्त दिवसा करण्यात येईल.
- ❖ वाळुचे वाहतुक करणाऱ्या वाहनांचे इंजिनाची नियमित प्रमाणे तपासणी करण्यात येईल व रस्त्यांची दुरुस्ती वेळोवेळी करण्यात येईल.

5.3. पाणी प्रदुषण उपाययोजना.

- ❖ वाळुचे उत्खनन फक्त कोरड्या नदीपात्रातून करण्यात येईल
- ❖ वाळु उत्खननाची खोली उपतांत्रिक समितीने केलेल्या निश्चित केलेल्या खोलीपर्यंत करण्यात येईल.
- ❖ नदीच्या प्रवाहात बदल केला जाणार नाही.
- ❖ नदीपात्रात वाळु वाहतुकीसाठी वापरण्यात येणाऱ्या वाहनांची स्वच्छता करणार नाहीत.
- ❖ सदर वाळु उत्खननातून कोणताही रासायणीक कचना निर्माण होणार नाही.
- ❖ खाण कामगारासाठी मोबाईल स्वच्छता गृहाची तरतुद करण्यात येईल.
- ❖ वाळुचे उत्खनन पावसाळ्याच्या कालावधीत बंद राहील.

5.4. जमीन पर्यावरण :-

- ❖ वाळु उत्खननामुळे नदीपात्रातील तात्पुरते स्वरूपाचे खड्डे तयार होतील सदर खड्डे पुरामुळे पुन्हा वाळुने भरले जातील.
- ❖ नदीपात्राच्या कडेपासून 3 मिटर किंवा एकुण रुंदीच्या 1/10 th लांबी यापैकी जे जास्त असेल ते सुरक्षा अंतर सोडुण वाळुचे उत्खनन करण्यात येईल.
- ❖ घानकचना उद.पॉलीथिनी पिशवी इतर कचरा नदीपात्रात टाकण्यात येणार नाही.
- ❖ मंजुर वाळु परिमाणापेक्षा अतिरिक्त वाळुचे उचल करणार नाहीत.
- ❖ नदीच्या काठी दोन्ही बाजूला व सभोवताली मोकळ्या जागा वृक्षारोपन करण्यात येईल.

6. हरित पट्टा विकसीत करण्याचे नियोजन

1.

हरित पट्टा स्थळ	नदीच्या काठी व रोडची बाजू
वृक्षारोपणाचे क्षेत्र प्रति वर्ष	300 चौ.मी.प्रती वर्षी
लागवड करण्यात येणाऱ्या वृक्षाची संख्या	150 वृक्ष
वृक्षामधील अंतर	2 मीटरच्या अंतराने
वृक्षाच्या जातीची निवड	स्थानिक जाती

2.

शास्त्रीय नाव	स्थानिक नाव	महत्व
<i>Azadirachta indica</i>	निम	निम तेल व निमची उत्पादने
<i>Tectonagrandis</i>	टीक	प्रतिजैवीक,अंटीफंगल,अटी अलसर
<i>Ficus religiosa</i>	पिंपळ	औषधी निर्मिती
<i>Bambusa vulgaris</i>	बांबु	अॅथलमिटीक,अॅन्टीइन्फ्रामेट्री, अॅस्ट्रीजेटस
<i>Madhucalongifolia</i>	महु	खोकला बरा करण्यासाठी

7. आरोग्य विषयक व्यवस्थापन :-

- ❖ खाण ऑपरेटर यांना त्यांचा सुरक्षा साधने उपलब्ध करून देण्यात येणार आहेत.
- ❖ सुरक्षेसाठी हेल्मेट,बुट तसेच कान,डोळे, व हात यांचा सुरक्षणासाठी साधने देण्यात येणार आहेत.
- ❖ सर्व कामगारांना मास्क उपलब्ध करून देणार आहेत.
- ❖ सर्व खाण कामगारांसाठी पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देण्यात येणार आहेत.
- ❖ प्रथमोचार पेटी वाळु स्थळावर ठेवणार आहेत.

8. निष्कर्ष :-

- ❖ जळगांव जिल्हयातील रावेर,चोपडा,धरणगांव,एरंडोल,यावल,भुसावळ,जळगांव,पारोळा व अमळनेर तहसिल मधील 5 हेक्टर क्षेत्राखालील एकुण 43 वाळुघाटांना पर्यावरण मंत्रालय भारत सरकार याचा मार्गदर्शक सुचनेनुसार पर्यावरण अनुमती मिळण्याकामी प्रस्तावित केलेले आहेत.
- ❖ सदर वाळु गटाचे क्षेत्र प्रत्येकी 5 हेक्टर पेक्षा कमी असल्यामुळे पर्यावरणावर मोठ्या प्रमाणात परिणाम होणार नाहीत.
- ❖ सदर वाळु गटामुळे स्थानिक लोकांना रोजगार उपलब्ध होणार आहेत.
- ❖ प्रस्तावित वाळु गटामुळे सामाजिक पायाभूत सुविधांच्या विकास करण्यात मदत होणार आहे.
- ❖ पर्यावरण विषयक समस्यांचे निराकरण पर्यावरण मंत्रालय भारत सरकार यांचाकडील मार्गदर्शक सुचनेनुसार करण्यात येणार आहे.

-----X00X-----